

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Філологічний факультет
Кафедра української мови і літератури

Проректор факультету
Михайло МИХАЛЬЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦІ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ (МОВА, ЛІТЕРАТУРА)**

ступінь магістра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література),

освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

2024 – 2025 навчальний рік

Розробник: Рускуліс Лілія Володимирівна, професор кафедри української мови і літератури, доктор педагогічних наук, професор _____ (Лілія РУСКУЛІС)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури
Протокол №1 від «26» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри _____ (Лілія РУСКУЛІС)
«26» серпня 2024 р.

Анотація

У процесі вивчення дисципліни «Методика навчання фахових дисциплін закладах фахової передвищої та вищої освіти» розглянуто проблеми лінгвофолософської підготовки вчителя-словесника, з'ясовано цикл професійно зорієнтованих лінгвістичних дисциплін; визначено особливості формування мовної особистості сучасного студента; проаналізовано нормативно-правову базу підготовки майбутніх учителів української мови (освітньо-професійна програма, вимоги до укладання навчальної та робочої навчальної програм); досліджено лінгводидактичну систему викладання лінгвістичних дисциплін (підходи до навчання мови, закономірності, принципи, методи, прийоми та засоби навчання); окреслено ефективність застосування інформаційно-комунікаційного комплексу; схарактеризовано систему аудиторних занять у ЗВО (лекція, практичне, семінарське, лабораторне заняття), технологію організації самостійної роботи студентів та практичної підготовки (види практик у ЗВО, компоненти виробничої практики); розкрито особливості змішаного навчання і роль дистанційного в його системі; інформаційно-освітні ресурси дистанційного навчання; з'ясовано види навчально-, навчально-дослідницької, науково-дослідницької роботи (навчально-дослідницька робота, науково-дослідницька робота, науково-організаційні заходи) майбутнього філолога; складники його науково-комунікативної компетентності.

Ключові слова: методика, лінгвістична дисципліна, лінгводидактика, технологія навчання, аудиторні заняття, позааудиторна робота, змішане навчання, дистанційне навчання, науково-дослідницька робота.

Summary

In the process of studying the discipline «Methods of teaching professional disciplines in higher educational institutions (a language)» the problems of linguistic and philosophical training of the language teacher are considered. The cycle of professionally oriented linguistic disciplines is clarified. The features of the language personality formation of a modern student are defined. The normative-legal base of training of future teachers of the Ukrainian language (the educational and professional program, the requirements for the development of the educational and working educational programs) is analyzed. The linguodidactic system of teaching linguistic disciplines (the approaches to the language learning, patterns, principles, methods, techniques and means of learning) is investigated. The efficiency of application of the information and communication complex is outlined. The classroom system in the Institution of Higher Education (IHE) (a lecture, a practical lesson, a seminar, a laboratory lesson) and the technology of organization of students' independent work and their practical training (types of practices in IHE, components of the production practice) are characterized. The features of blended learning and the role of distance learning in its system, the information and educational resources of distance learning are revealed. The types of educational, educational and research, scientific and research work (educational and research work, scientific and research work, scientific and organizational activities) of the future philologist and the components of his scientific communicative competence are outlined.

Key words: methodology, linguistic discipline, linguodidactics, technology training, classroom classes, extracurricular activities, blended learning, distance learning training, research work.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – проєкт, наукові тези (стаття)	Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 150		1-й	
		<i>Лекції</i>	
		18	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		30	
		<i>Лабораторні</i>	
		12	
		<i>Самостійна робота</i>	
		40	
		Вид контролю: екзамен	
Тижневих годин для денної форми навчання: 6 аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 10	Ступінь: магістра		

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 60 год. – аудиторні заняття, 90 год. – самостійна робота (40%/60%).

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>заочна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – проєкт, наукові тези (стаття)	Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	Семестр	
Загальна кількість годин – 150		1-й	
		Лекції	
		6	
		Практичні, семінарські	
		8	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		136	
		Вид контролю: екзамен	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента	Ступінь: магістра		

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 14 год. – аудиторні заняття, 136 год. – самостійна робота (10%/90%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: засвоїти актуальних питань методики викладання мовно-літературних дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти.

Завдання курсу: підготувати майбутніх викладачів мовно-літературних дисциплін до педагогічної діяльності в умовах адаптації вищої освіти в Україні до Європейської системи; опанувати зміст мовно-літературної освіти у закладах фахової передвищої та вищої освіти; засвоїти наукові основи створення навчальних та робочих планів, програм та методичних (навчально-методичних) посібників (рекомендацій); формувати вміння планувати освітньо-виховний процес у фахової передвищої та вищої освіти, створювати програмно-методичне забезпечення мовно-літературних курсів; формувати вміння організувати й проводити лекційні, семінарські, практичні та лабораторні заняття; розвивати вміння майбутніх викладачів організувати самостійну роботу студентів; ознайомити з вимогами до планування й проведення практичної підготовки студентів; з'ясувати особливості навчально-й науково-дослідницької діяльності й дистанційного навчання; формувати вміння правильно контролювати й оцінювати сформованості мовно-літературної компетентності.

Передумови для вивчення дисципліни: курс тісно пов'язаний із теоретичними проблемами лінгвофілософії, педагогіки (дидактика) та психології, методики навчання української мови і літератури, використанням ІКТ, лінгвістичними дисциплінами, які студент засвоїв протягом здобуття ступеня бакалавра.

Навчальна дисципліна складається з 5-ти кредитів.

Програмні результати навчання:

РН 1. *Демонструє* вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.

РН 2. *Демонструє* вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.

РН 3. *Називає і описує* основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, *демонструє* вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.

РН 4. *Формулює* наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, *демонструє* навички їх критичного аналізу, *генерує* нові ідеї, *аргументує* можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.

РН 5. *Описує* методику розробки освітніх проєктів, *пояснює* зміст та призначення їх етапів, *аналізує* спроможність управління процесом їх впровадження, *прогнозує* очікувані результати.

РН 6. *Визначає і характеризує* основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; *описує* апарат науково-педагогічного дослідження, *демонструє* навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.

РН 7. *Визначає, аналізує та характеризує* педагогічні інновації, *демонструє* вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.

РН 8. *Описує* показники якості педагогічної діяльності, *аналізує* можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, *визначає* індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, *обирає* ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

РН 9. *Демонструє* уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

РН 10. *Називає і аналізує* шляхи мотивації учнів до саморозвитку, *демонструє* вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.

РН 11. *Демонструє* уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками

освітнього процесу.

РН 12. *Знає та дотримується* умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

РН 13. *Демонструє* здатність діяти автономно і в команді.

РН 14. *Демонструє* дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

ПРН 1. Орієнтується в різних лінгвістичних напрямках і школах (літературних напрямках і течіях), критично осмислює історичні надбання та новітні досягнення мовознавчої (літературознавчої) науки, демонструє власну інтерпретацію літературних (мовних) явищ.

ПРН 2. Володіє вміннями виконувати власне дослідження (проект, освітній практико орієнтований проект), узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах, навчально-методичних посібниках тощо).

ПРН 3. Застосовує сучасні методики й технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в галузі викладання та навчання української мови і літератури.

ПРН 4. Уміє застосовувати різні мовознавчі, літературознавчі методи дослідження та системного аналізу літературних текстів, визначати їхні композиційні, жанрові та стилістичні особливості.

ПРН 5. Уміє застосовувати поглиблені знання з теорії української мови (літератури) для вирішення професійних завдань, вільно користується спеціальною термінологією в галузі досліджень з української філології.

ПРН 6. Використовує сучасні технології навчання української мови і літератури, застосовуючи принципи диференціації та індивідуалізації.

ПРН 7. Уміє створювати зв'язні монологічні й діалогічні тексти в усній і писемній формах, володіє методикою формування мовленнєвої компетентності здобувачів освіти.

ПРН 8. Здійснює науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретує й структурує його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулює узагальнення на основі самостійно опрацьованих й апробованих даних.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ЗК 3. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.

ЗК 4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 6. Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.

ЗК 7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.

II. Фахові:

ФК 1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК 2. Здатність використовувати інновації в професійній діяльності.

ФК 3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності й визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК 4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в здобувачів освіти ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.

ФК 5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації здобувачів освіти до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати в них обґрунтовану позитивну самооцінку.

ФК 6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

ФК 7. Здатність забезпечувати функціонування безпечного й інклюзивного освітнього середовища.

ФК 8. Здатність формувати культуру академічної доброчесності й дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

ІІІ. Предметні.

ПК 1. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки, необхідні для професійної та/або інноваційної діяльності.

ПК 2. Здатність оперувати методами наукового аналізу й структурування мовного та літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методів, прийомів, методик.

ПК 3. Здатність застосовувати на практиці знання про принципи, методи та прийоми аналізу художнього тексту.

ПК 4 Здатність застосовувати поглиблені знання з літературознавства (загального мовознавства) для вирішення професійних завдань; вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ПК 5. Здатність використовувати сучасні методи й технології навчання української мови і літератури, доступно транслювати їх у площину навчальних предметів української мови та української літератури з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ПК 6. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й створення зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і писемній формах, володіти методикою розвитку мовленнєвої компетентності здобувачів освіти в процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

ПК 7. Здатність планувати, організовувати, виконувати й презентувати прикладне дослідження з української мови / літератури, застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Методика навчання фахових дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти (мова, література) як навчальна дисципліна.

Тема 1. Лінгвофілософські основи підготовки студента-словесника. Українська мова як мова навчання та дисципліна у закладах вищої освіти. Цикл мовно-літературних дисциплін (професійно зорієнтованих і за вибором). Професійна українськомовна компетентність як результат фахової підготовки студентів – майбутніх викладачів (учителів) української мови і літератури в системі вищої освіти. Формування мовної особистості сучасного студента.

Тема 2. Нормативно-правова база підготовки майбутніх учителів української мови і літератури. Освітньо-професійна програма. Методика побудови навчальних та робочих планів і програм. Навчально-методичний комплекс лінгвістичних дисциплін. Силабус.

Кредит 2. Методична система викладання лінгвістичних дисциплін.

Тема 3. Підходи до навчання в системі засвоєння лінгвістичних дисциплін. Загальнодидактичні й власне методичні підходи до навчання (компетентнісний, когнітивно-комунікативний, текстоцентричний, функційно-стилістичний, системно-інтеграційний). Закономірності, принципи навчання мовно-літературних компонентів у ЗВО. Закономірності навчання. Система загальнодидактичних і власне методичних принципів навчання дисциплін мовно-літературного циклу.

Тема 4. Методи, прийоми та засоби вивчення дисциплін мовно-літературного циклу. Загальнодидактичні, лінгводидактичні й специфічні методи навчання. Інноваційні методи навчання. Прийоми навчання. Засоби навчання. Ефективність застосування інформаційно-комунікаційного комплексу.

Кредит 3. Технологія навчання. Аудиторні форми навчання.

Тема 5. Традиційні й інноваційні форми організації навчання. Форма навчання як взаємозагладжена, гармонійна, цілісна й упорядкована система дій викладача і студента, що ґрунтується на лінгводидактичних засадах, психологічних і психолінгвістичних чинниках. Система аудиторних занять: лекція як систематизований і логічний виклад навчального матеріалу, види лекцій, методика проведення їх; структура семінарського заняття та методика підготовки й проведення його; практичні заняття як шлях перевірки сформованості вмінь і навичок практичного застосування їх; лабораторне заняття – основа експериментальної роботи студента.

Кредит 4. Технологія навчання. Самостійна робота студентів.

Тема 6. Організація самостійної роботи студентів. СРС – шлях проектування самоосвіти студента. Класифікації самостійної роботи в педагогіці й лінгводидактиці. Види СРС та шляхи упровадження їх. Метод портфоліо в системі СРС.

Кредит 5. Технологія навчання. Практична підготовка студентів. Навчальна, навчально-дослідницька, науково-дослідницька робота майбутнього філолога.

Тема 7. Роль практичної підготовки в системі позааудиторних форм навчання у ЗВО. Методика проведення фольклорно-етнографічної, діалектологічної та соціолінгвістичної практик. Навчальна та виробнича практики. Компоненти виробничої практики.

Тема 8. НДДС як це інтелектуальна праця, спрямована на набуття знань, умінь і навичок. Класифікація дослідницьких умінь студента. Компетентність студента в НДДС. Складники науково-комунікативної компетентності. Види НДДС: навчально-дослідницька робота, науково-дослідницька робота, науково-організаційні заходи.

3. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього -го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	сп
1	2	3	4	5	6	7
<i>Кредит 1. Методика навчання фахових дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти (мова, література) як навчальна дисципліна</i>						
Тема 1. Лінгвофілософські основи підготовки студента-словесника. Українська мова як мова навчання та дисципліна у закладах вищої освіти. Цикл мовно-літературних дисциплін (професійно зорієнтованих і за вибором). Професійна українськомовна компетентність як результат фахової підготовки студентів – майбутніх викладачів (учителів) української мови і літератури в системі вищої освіти. Формування мовної особистості сучасного студента	12	2	2			8
Тема 2. Нормативно-правова база підготовки майбутніх викладачів мовно-літературних дисциплін. Освітньо-професійна програма. Методика побудови навчальних та робочих планів і програм. Особливості програм для закладів фахової передвищої освіти. Навчально-методичний комплекс лінгвістичних дисциплін. Силабус.	18	2	4	2		10

Усього:	30	4	6	2		18
<i>Кредит 2. Методична система викладання лінгвістичних дисциплін</i>						
Тема 3. Підходи до навчання в системі засвоєння лінгвістичних дисциплін. Загальнодидактичні й власне методичні підходи до навчання (компетентнісний, когнітивно-комунікативний, текстоцентричний, функційно-стилістичний, системно-інтеграційний). Закономірності, принципи навчання мовно-літературних компонентів у ЗВО. Закономірності навчання. Система загальнодидактичних і власне методичних принципів навчання дисциплін мовно-літературного циклу.	10	2	2			6
Тема 4. Методи, прийоми та засоби вивчення дисциплін мовно-літературного циклу. Загальнодидактичні, лінгводидактичні й специфічні методи навчання. Інноваційні методи навчання. Прийоми навчання. Засоби навчання. Ефективність застосування інформаційно-комунікаційного комплексу.	20	4	6	2		8
Усього:	30	6	8	2		14
<i>Кредит 3. Технологія навчання. Аудиторні форми навчання</i>						
Тема 5. Традиційні й інноваційні форми організації навчання. Форма навчання як взаємозлагоджена, гармонійна, цілісна й упорядкована система дій викладача і студента, що ґрунтується на лінгводидактичних засадах, психологічних і психолінгвістичних чинниках. Система аудиторних занять: лекція як систематизований і логічний виклад навчального матеріалу, види лекцій, методика проведення їх; структура семінарського заняття та методика підготовки й проведення його; практичні заняття як шлях перевірки сформованості вмінь і навичок практичного застосування їх; лабораторне заняття – основа експериментальної роботи студента.	30	4	6	2		18
Усього:	30	4	6	2		18
<i>Кредит 4. Технологія навчання. Самостійна робота студентів</i>						
Тема 6. Організація самостійної роботи студентів. СРС – шлях проєктування самоосвіти студента. Класифікації самостійної роботи в педагогіці й лінгводидактиці. Види СРС та шляхи упровадження їх. Метод портфолію в системі СРС.	30	2	4	2		22
Усього:	30	2	4	2		22
<i>Кредит 5. Технологія навчання. Практична підготовка студентів. Навчальна, навчально-дослідницька, науково-дослідницька робота майбутнього філолога</i>						

Тема 7. Роль практичної підготовки в системі позааудиторних форм навчання у ЗВО. Методика проведення фольклорно-етнографічної, діалектологічної та соціолінгвістичної практик. Навчальна й виробнича практики. Компоненти виробничої практики.	15	2	4	2		7
Тема 8. НДДС як це інтелектуальна праця, спрямована на набуття знань, умінь і навичок. Класифікація дослідницьких умінь студента. Компетентність студента в НДДС. Складники науково-комунікативної компетентності. Види НДДС: навчально-дослідницька робота, науково-дослідницька робота, науково-організаційні заходи.	15	2	2	2		9
Усього:	15	4	6	4		16
Усього годин:	150	20	22	12		90

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усьо -го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
<i>Кредит 1. Методика навчання фахових дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти (мова, література) як навчальна дисципліна</i>						
Тема 1. Лінгвофілософські основи підготовки студента-словесника. Українська мова як мова навчання та дисципліна у закладах вищої освіти. Цикл мовно-літературних дисциплін (професійно зорієнтованих і за вибором). Професійна українськомовна компетентність як результат фахової підготовки студентів – майбутніх викладачів (учителів) української мови і літератури в системі вищої освіти. Формування мовної особистості сучасного студента	12	1				11
Тема 2. Нормативно-правова база підготовки майбутніх викладачів мовно-літературних дисциплін. Освітньо-професійна програма. Методика побудови навчальних та робочих планів і програм. Особливості програм для закладів фахової передвищої освіти. Навчально-методичний комплекс лінгвістичних дисциплін. Силабус.	18	1	2			15
Усього:	30	2	2			18
<i>Кредит 2. Методична система викладання лінгвістичних дисциплін</i>						
Тема 3. Підходи до навчання в системі засвоєння лінгвістичних дисциплін. Загальнодидактичні й власне методичні підходи до навчання	10	1	1			8

(компетентнісний, когнітивно-комунікативний, текстоцентричний, функційно-стилістичний, системно-інтеграційний). Закономірності, принципи навчання мовно-літературних компонентів у ЗВО. Закономірності навчання. Система загальнодидактичних і власне методичних принципів навчання дисциплін мовно-літературного циклу.						
Тема 4. Методи, прийоми та засоби вивчення дисциплін мовно-літературного циклу. Загальнодидактичні, лінгводидактичні й специфічні методи навчання. Інноваційні методи навчання. Прийоми навчання. Засоби навчання. Ефективність застосування інформаційно-комунікаційного комплексу.	20	1	1			18
Усього:	30	2	2			26
<i>Кредит 3. Технологія навчання. Аудиторні форми навчання</i>						
Тема 5. Традиційні й інноваційні форми організації навчання. Форма навчання як взаємозлагоджена, гармонійна, цілісна й упорядкована система дій викладача і студента, що ґрунтується на лінгводидактичних засадах, психологічних і психолінгвістичних чинниках. Система аудиторних занять: лекція як систематизований і логічний виклад навчального матеріалу, види лекцій, методика проведення їх; структура семінарського заняття та методика підготовки й проведення його; практичні заняття як шлях перевірки сформованості вмінь і навичок практичного застосування їх; лабораторне заняття – основа експериментальної роботи студента.	30	2	2			26
Усього:	30	2	2			26
<i>Кредит 4. Технологія навчання. Самостійна робота студентів</i>						
Тема 6. Організація самостійної роботи студентів. СРС – шлях проектування самоосвіти студента. Класифікації самостійної роботи в педагогіці й лінгводидактиці. Види СРС та шляхи упровадження їх. Метод портфоліо в системі СРС.	30					30
Усього:	30	0	0			30
<i>Кредит 5. Технологія навчання. Практична підготовка студентів. Навчальна, навчально-дослідницька, науково-дослідницька робота майбутнього філолога</i>						
Тема 7. Роль практичної підготовки в системі позааудиторних форм навчання у ЗВО. Методика проведення фольклорно-етнографічної, діалектологічної та соціолінгвістичної практик. Навчальна й	15		1			14

виробнича практики. Компоненти виробничої практики.					
Тема 8. НДДС як це інтелектуальна праця, спрямована на набуття знань, умінь і навичок. Класифікація дослідницьких умінь студента. Компетентність студента в НДДС. Складники науково-комунікативної компетентності. Види НДДС: навчально-дослідницька робота, науково-дослідницька робота, науково-організаційні заходи.	15		1		14
Усього:	15	0	2		16
Усього годин:	150	6	8		90

4. Теми лекційних занять

Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
<i>Кредит 1. Методика навчання фахових дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти (мова) як навчальна дисципліна</i>		
1.	Тема 1. Методика навчання фахових дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти (мова, література) як навчальна дисципліна.	2
2.	Тема 2. Нормативно-правова база підготовки майбутніх викладачів мовно-літературних дисциплін.	2
<i>Кредит 2. Методична система викладання лінгвістичних дисциплін</i>		
3.	Тема 3. Підходи до навчання в системі засвоєння лінгвістичних дисциплін. Загальнодидактичні й власне методичні підходи до навчання (компетентнісний, когнітивно-комунікативний, текстоцентричний, функційно-стилістичний, системно-інтеграційний). Закономірності, принципи навчання мовно-літературних компонентів у ЗВО. Закономірності навчання. Система загальнодидактичних і власне методичних принципів навчання дисциплін мовно-літературного циклу.	2
4.	Тема 4. Методи, прийоми та засоби вивчення дисциплін мовно-літературного циклу. Загальнодидактичні, лінгводидактичні й специфічні методи навчання. Інноваційні методи навчання. Прийоми навчання. Засоби навчання. Ефективність застосування інформаційно-комунікаційного комплексу.	4
<i>Кредит 3. Технологія навчання. Аудиторні форми навчання.</i>		
5.	Тема 5. Аудиторні форми навчання. Традиційні й інноваційні форми організації навчання.	4
<i>Кредит 4. Технологія навчання. Самостійна робота студентів</i>		
6.	Тема 6. Організація самостійної роботи студентів.	2
<i>Кредит 5. Технологія навчання. Практична підготовка студентів Навчальна, навчально-дослідницька, науково-дослідницька робота майбутнього філолога.</i>		
7.	Тема 7. Практична підготовка студентів.	2
8.	Тема 8. Навчальна, навчально-дослідницька, науково-дослідницька робота майбутнього філолога.	2
Усього:		20

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
<i>Кредит 1. Методика навчання фахових дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти (мова) як навчальна дисципліна</i>		
1.	Тема 1. Методика навчання фахових дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти (мова, література) як навчальна дисципліна.	1
2.	Тема 2. Нормативно-правова база підготовки майбутніх викладачів мовно-літературних дисциплін.	1
<i>Кредит 2. Методична система викладання лінгвістичних дисциплін</i>		
3.	Тема 3. Підходи до навчання в системі засвоєння лінгвістичних дисциплін. Загальнодидактичні й власне методичні підходи до навчання (компетентнісний, когнітивно-комунікативний, текстоцентричний, функційно-стилістичний, системно-інтеграційний). Закономірності, принципи навчання мовно-літературних компонентів у ЗВО. Закономірності навчання. Система загальнодидактичних і власне методичних принципів навчання дисциплін мовно-літературного циклу.	1
4.	Тема 4. Методи, прийоми та засоби вивчення дисциплін мовно-літературного циклу. Загальнодидактичні, лінгводидактичні й специфічні методи навчання. Інноваційні методи навчання. Прийоми навчання. Засоби навчання. Ефективність застосування інформаційно-комунікаційного комплексу.	1
<i>Кредит 3. Технологія навчання. Аудиторні форми навчання.</i>		
5.	Тема 5. Аудиторні форми навчання. Традиційні й інноваційні форми організації навчання.	2
Усього:		6

5. Теми практичних занять

Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
<i>Кредит 1. Методика навчання фахових дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти (мова, література) як навчальна дисципліна</i>		
1.	Тема 1. Методика навчання фахових дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти (мова, література) як навчальна дисципліна.	2
2.	Тема 2. Нормативно-правова база підготовки майбутніх викладачів мовно-літературних дисциплін.	2
<i>Кредит 2. Методична система викладання лінгвістичних дисциплін</i>		
3.	Тема 3. Підходи до навчання в системі засвоєння лінгвістичних дисциплін. Загальнодидактичні й власне методичні підходи до навчання (компетентнісний, когнітивно-комунікативний, текстоцентричний, функційно-стилістичний, системно-інтеграційний). Закономірності, принципи навчання мовно-літературних компонентів у ЗВО. Закономірності навчання. Система загальнодидактичних і власне методичних принципів навчання дисциплін мовно-літературного циклу.	2
4.	Тема 4. Методи, прийоми та засоби вивчення дисциплін мовно-літературного циклу. Ефективність застосування інформаційно-комунікаційного комплексу.	6
<i>Кредит 3. Технологія навчання. Аудиторні форми навчання.</i>		

5.	Тема 5. Аудиторні форми навчання. Традиційні й інноваційні форми організації навчання.	6
<i>Кредит 4. Технологія навчання. Самостійна робота студентів.</i>		
6.	Тема 6. Організація самостійної роботи студентів.	4
<i>Кредит 5. Технологія навчання. Практична підготовка студентів. Навчальна, навчально-дослідницька, науково-дослідницька робота майбутнього філолога</i>		
7.	Тема 7. Практична підготовка студентів.	4
8.	Тема 8. Навчальна, навчально-дослідницька, науково-дослідницька робота майбутнього філолога.	2
Усього:		30

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
<i>Кредит 1. Методика навчання фахових дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти (мова, література) як навчальна дисципліна</i>		
1.	Тема 2. Нормативно-правова база підготовки майбутніх викладачів мовно-літературних дисциплін.	4
<i>Кредит 2. Методична система викладання лінгвістичних дисциплін</i>		
2.	Тема 3. Підходи до навчання в системі засвоєння лінгвістичних дисциплін. Загальнодидактичні й власне методичні підходи до навчання (компетентнісний, когнітивно-комунікативний, текстоцентричний, функційно-стилістичний, системно-інтеграційний). Закономірності, принципи навчання мовно-літературних компонентів у ЗВО. Закономірності навчання. Система загальнодидактичних і власне методичних принципів навчання дисциплін мовно-літературного циклу.	1
3.	Тема 4. Методи, прийоми та засоби вивчення дисциплін мовно-літературного циклу. Ефективність застосування інформаційно-комунікаційного комплексу.	1
<i>Кредит 3. Технологія навчання. Аудиторні форми навчання.</i>		
5.	Тема 5. Аудиторні форми навчання. Традиційні й інноваційні форми організації навчання.	2
<i>Кредит 5. Технологія навчання. Практична підготовка студентів. Навчальна, навчально-дослідницька, науково-дослідницька робота майбутнього філолога</i>		
7.	Тема 7. Практична підготовка студентів.	1
8.	Тема 8. Навчальна, навчально-дослідницька, науково-дослідницька робота майбутнього філолога.	1
Усього:		8

6. Лабораторні роботи

Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
<i>Кредит 1. Методика навчання фахових дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти (мова, література) як навчальна дисципліна</i>		
1.	Тема 2. Нормативно-правова база підготовки викладачів мовно-літературних дисциплін.	2
<i>Кредит 2. Методична система викладання лінгвістичних дисциплін</i>		

2.	Тема 4. Методи, прийоми та засоби вивчення дисциплін мовно-літературного циклу. Ефективність застосування інформаційно-комунікаційного комплексу.	2
<i>Кредит 3. Технологія навчання. Аудиторні форми навчання.</i>		
3.	Тема 5. Аудиторні форми навчання. Традиційні й інноваційні форми організації навчання.	2
<i>Кредит 4. Технологія навчання. Самостійна робота студентів.</i>		
4.	Тема 6. Організація самостійної роботи студентів.	2
<i>Кредит 5. Технологія навчання. Практична підготовка студентів. Навчальна, навчально-дослідницька, науково-дослідницька робота майбутнього філолога</i>		
5.	Тема 7. Практична підготовка студентів.	2
6.	Тема 8. Навчальна, навчально-дослідницька, науково-дослідницька робота майбутнього філолога.	2
Усього:		12

7. Самостійна робота Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
<i>Кредит 1. Методика навчання фахових дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти (мова, література) як навчальна дисципліна</i>		
1.	Тема 1. 1. Аналіз підручника з сучасної української літературної мови (збірник вправ), встановлення зв'язків між предметами лінгвістичного циклу.	3
	Тема 1. 2. Аналіз підручника з літератури (на вибір), встановлення зв'язків між предметами літературознавчого циклу.	3
	Тема 1. 3. З'ясування мети та основних завдань мовно-літературних дисциплін, що засвоюють студенти в процесі навчання (перший (бакалаврський) рівень). Розроблення логічно-структурної схеми.	6
2.	Ознайомитися з силабусами, репрезентованими на сайтах ЗВО, проаналізувати їхні спільні й специфічні ознаки.	6
<i>Кредит 2. Методична система викладання лінгвістичних дисциплін</i>		
3.	Тема 3. 1. Аналіз підручника (тема за вибором) для ЗВО на предмет урахування текстоцентричного, етнолінгвістичного, лінгвокультурологічного й соціолінгвістичного підходів підходу. Розкриття змісту принципу зв'язку теорії з практикою.	2
	Тема 3. 2. Укладання бібліографії статей про підходи, закономірності, принципи, методи та прийоми навчання, опубліковані у фахових журналах випуск 2019-2024 рр.). Підготовка анотації на одну з них.	4
4	Тема 4. Вибудовування системи питань для створення проблемної ситуації (тема за вибором студента). Підготовка презентації до цієї теми.	8
<i>Кредит 3. Технологія навчання. Аудиторні форми навчання</i>		
5.	Тема 5. Розроблення фрагменту бінарної лекції. Підготовка повідомлення на тему: «Методика підготовки й техніки читання лекцій». Розроблення пам'ятки юному лекторові щодо проголошення лекції. Підготовка до запропонованої лекції: а) практичного заняття; б) лабораторного заняття; в) системи текстових завдань.	18
<i>Кредит 4. Технологія навчання. Самостійна робота студентів</i>		
6.	Тема 6. З'ясування переваг і недоліків упровадження методу «Портфоліо» під час СРС. Розробка складників портфоліо до однієї з мовознавчих	22

	/літературознавчих дисциплін. З'ясування методики впровадження СРС на лекційних, семінарських, практичних та лабораторних заняттях.	
<i>Кредит 5. Технологія навчання. Практична підготовка студентів. Навчальна, навчально-дослідницька, науково-дослідницька робота майбутнього філолога</i>		
7.	Тема 7. Коментування думки, чому вчені одностайно переконують, що практична підготовка є інтегратором закладених у процесі навчання в ЗВО теоретичних основ наук, отриманих практичних умінь і навичок, результатом кропіткої СРС й індикатором НДДС, що спрямовані на майбутню професійну діяльність. Підготовка презентації.	7
8.	Тема 8. Характеристика поняття «компетентність у науковій діяльності». З'ясування поняття «експеримент». Які вимоги до його проведення. Обґрунтуйте, чому розроблення, організація, проведення спостереження й експерименту та опрацювання його даних є обов'язковим складником курсової й дипломної роботи. Схарактеризуйте особливості організації навчально-дослідницької роботи. Які завдання висуває науково-дослідницька робота.	9
Усього:		118

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
<i>Кредит 1. Методика навчання фахових дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти (мова, література) як навчальна дисципліна</i>		
1.	Тема 1. 1. Аналіз підручника з сучасної української літературної мови (збірник вправ), встановлення зв'язків між предметами лінгвістичного циклу.	3
	Тема 1. 2. Аналіз підручника з літератури (на вибір), встановлення зв'язків між предметами літературознавчого циклу.	3
	Тема 1. 3. З'ясування мети та основних завдань мовно-літературних дисциплін, що засвоюють студенти в процесі навчання (перший (бакалаврський) рівень). Розроблення логічно-структурної схеми.	5
2.	Ознайомитися з силабусами, репрезентованими на сайтах ЗВО, проаналізувати їхні спільні й специфічні ознаки.	15
<i>Кредит 2. Методична система викладання лінгвістичних дисциплін</i>		
3.	Тема 3. 1. Аналіз підручника (тема за вибором) для ЗВО на предмет урахування текстоцентричного, етнолінгвістичного, лінгвокультурологічного й соціолінгвістичного підходів підходу. Розкриття змісту принципу зв'язку теорії з практикою.	4
	Тема 3. 2. Укладання бібліографії статей про підходи, закономірності, принципи, методи та прийоми навчання, опубліковані у фахових журналах (випуск 2019-2024 рр.). Підготовка анотації на одну з них.	14
4	Тема 4. Вибудовування системи питань для створення проблемної ситуації (тема за вибором студента). Підготовка презентації до цієї теми.	8
<i>Кредит 3. Технологія навчання. Аудиторні форми навчання</i>		
5.	Тема 5. Розроблення фрагменту бінарної лекції. Підготовка повідомлення на тему: «Методика підготовки й техніки читання лекцій». Розроблення пам'ятки юному лекторові щодо проголошення лекції. Підготовка до запропонованої лекції: а) практичного заняття; б) лабораторного заняття; в) системи текстових завдань.	26
<i>Кредит 4. Технологія навчання. Самостійна робота студентів</i>		
6.	Тема 6. З'ясування переваг і недоліків упровадження методу «Портфоліо» під час СРС. Розробка складників портфоліо до однієї з мовознавчих	30

	/літературознавчих дисциплін. З'ясування методики впровадження СРС на лекційних, семінарських, практичних та лабораторних заняттях.	
<i>Кредит 5. Технологія навчання. Практична підготовка студентів. Навчальна, навчально-дослідницька, науково-дослідницька робота майбутнього філолога</i>		
7.	Тема 7. Коментування думки, чому вчені одностайно переконують, що практична підготовка є інтегратором закладених у процесі навчання в ЗВО теоретичних основ наук, отриманих практичних умінь і навичок, результатом кропіткої СРС й індикатором НДДС, що спрямовані на майбутню професійну діяльність. Підготовка презентації.	14
8.	Тема 8. Характеристика поняття «компетентність у науковій діяльності». З'ясування поняття «експеримент». Які вимоги до його проведення. Обґрунтуйте, чому розроблення, організація, проведення спостереження й експерименту та опрацювання його даних є обов'язковим складником курсової й дипломної роботи. Схарактеризуйте особливості організації навчально-дослідницької роботи. Які завдання висуває науково-дослідницька робота.	14
Усього:		136

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

1. Розробка й проведення лекцій для студентів I-IV курсів із інформаційно-комунікаційним супроводом.
2. Моделювання практичних та лабораторних занять.
3. Підготовка та публікація статті для участі в студентській науковій конференції. Виголошення наукових доповідей.
4. Створення індивідуального проекту.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння й засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, іспит) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно за умови, якщо відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; відповідає мовним нормам. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу..

Студенту виставляється дуже добре, якщо відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; відповідає мовним нормам. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу. У ході відповіді наявні незначні мовленнєві огріхи.

Студенту виставляється добре, відповідь змістовна, однак неповна, репліки недостатньо вдалі, оскільки не враховують належним чином використання термінологічної лексики; порушується послідовність і логічність викладу думок; надається перевага невербальній комунікації; трапляються суттєві мовленнєві огріхи..

Студенту виставляється достатньо, якщо відповідь змістовна, однак неповна, репліки недостатньо вдалі, оскільки не враховують належним чином використання термінологічної лексики; порушується послідовність і логічність викладу думок; надається перевага невербальній комунікації; трапляються суттєві мовленнєві огріхи.

Студенту виставляється задовільно, якщо він бере участь в обговоренні теоретичних питань практичного заняття, проте, відповіді є недостатніми за обсягом (до 5-6 реплік), елементарними за змістом, зі значною кількістю помилок різного роду.

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 2500 до 600 балів (за 5 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за чотири кредити.

Поточне оцінювання та самостійна робота							КР	Накопичувальні бали/сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	50	500/100
40	50	30	60	50	90	90		

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

12. Рекомендована література

Базова

1. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>.
2. Державна програма «Вчитель». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/379-2002-%D0%BF>.
3. Державний стандарт вищої освіти. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/379-2002-%D0%BF>.
4. Дороз В. Д. Методика викладання української мови у вищій школі: навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 176 с.
5. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення викладання, оцінювання / наук. ред. укр. вид. С. Ю. Ніколаєва. К.: Ленвіт, 2003. 273 с.
6. Закон України «Про вищу освіту» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

7. Закон України «Про освіту» URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
8. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
9. Нікітіна А. В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. 375 с.
10. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика: норми в термінології і мовна практика фахівців: монографія. К: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 356 с.
11. Пентилюк М. І., Гайдаєнко І. В., Окуневич Т. Г. та ін. Навчально- й науково-дослідна робота студентів-філологів (реферат, курсова, випускна робота з української мови та методики її навчання): навч.-метод. посіб. для студентів. К.: Ленвіт, 2010. 120 с.
12. Підготовка вчителя-філолога у педагогічному вищому навчальному закладі: монографія / за ред. В. Мельничайка, Л. Струганець. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2017. 420 с.
13. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі: навч. посіб. / за ред. О. Горошкіної та С. Карамана. 2015. 250 с.
14. Рускуліс Л. Курсова, кваліфікаційна робота з методики навчання української мови і літератури: навч.-метод. реком. Миколаїв: СПД Румянцева, 2024. 92 с.
15. Рускуліс Л. Методика навчання фахових дисциплін у закладах вищої освіти (мова) у схемах, таблицях, рисунках та коментарях. Миколаїв: Іліон, 2021. 2022 с.
16. Рускуліс Л. Методична система формування лінгвістичної компетентності майбутніх учителів української мови у процесі вивчення мовознавчих дисциплін: монографія / за заг. ред. М. Пентилюк. Миколаїв: ФОП Швець В. М., 2018. 420 с.
17. Рускуліс Л., Механцева В. Дистанційне навчання в системі вищої філологічної освіти: навч.-метод. реком. Миколаїв: СПД Румянцева, 2024. 176 с.
18. Рускуліс Л., Родіонова І. Наскрізна програма практик (для студентів спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) II (магістерського) рівня вищої освіти: навч.-метод. реком.. Миколаїв: СПД Румянцева, 2023. 120 с.
19. Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. / Кол. авторів за ред. М. І. Пентилюк. К.: Ленвіт, 2015. 320 с.

Допоміжна

1. Бакум З. П. Модернізація методів навчання української мови. *Складні питання вузівського курсу української мови*: зб. наук. праць. Кривий Ріг, 2002. С. 6–10
2. Бакум З. Проектні технології в підготовці вчителів-словесників. *Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. Філологічні студії*. Кривий Ріг, 2015. Вип. 13. С. 412–419.
3. Бацуровська І. В. Освітньо-наукова підготовка магістрів в умовах масових відкритих дистанційних курсів: монографія. Херсон: Грінь Д. С., 2016. 514 с.
4. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу в педагогіці. *Педагогіка і психологія*. 2009. № 2 (63). С.26–31.
5. Биков В. Ю., Гуржій А. М. Сучасні інноваційні ІКТ-інструменти розвитку систем відкритої освіти. *Педагогічна і психологічна науки в Україні*: зб. наук. праць у 5 т. К.: Педагогічна думка, 2012. Т. 4: Професійна освіта і освіта дорослих. 512 с.
6. Білоусенко П. І., Явір В. В. Проблемно-ситуативні завдання на уроках української мови: посібник для вчителя. К.: Освіта, 1992. 128 с.
7. Біляєв О. М. Лінгводидактика рідної мови: навч. –метод. посіб. К.: Генеза, 2005. 180 с.
8. Біскул В. С. Принципи та технології компетентнісного підходу до формування професійної кар'єрної студентської молоді. *Sociology*. 2016. № 5 (133). С. 61–67.
9. Бондар Л. А. Педагогічні умови організації самостійної роботи студентів-філологів у вищих навчальних закладах. URL: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN21/13blavnz.pdf>
10. Василенко Н. В. Компетентнісний підхід в освіті: реалізація теорії та практики. Х.: Вид. група «Основа», 2017. 128 с.

11. Вовк О. І. Комунікативно-когнітивна компетентність майбутніх філологів: нова парадигма сучасної освіти. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2013. 500 с.
12. Голуб Н. Метод проектів у навчанні української мови. *Українська мова і література в школі*. 2013. № 8. С. 15–19.
13. Голуб Н. Б. Риторика у вищій школі: монографія. Черкаси: Брама-Україна, 2008. 400 с.
14. Голуб Н. Б. Самостійна робота студентів з риторики: навчально-методичний посібник. Черкаси: БрамаУкраїна, 2008. 232 с.
15. Горошкіна О. Оптимізація самостійної роботи студентів-філологів у процесі вивчення мовознавчих та лінгводидактичних дисциплін. *Українська мова і література в школах України*. 2016. № 10. С. 5.
16. Горошкіна О. М. Лекція як форма навчання методики української мови. *Теория и технология обучения филологических дисциплинам в вузе и школе: коллективная монография / [под ред. М. И. Лапенко, И. Н. Авдеевой]*. Белгород-Севастополь-Харьков: ООО «Щедрая усадьба плюс», 2013. С. 223–240.
17. Греб М. М. Використання дидактичного потенціалу проблемного підходу в процесі вивчення лексикології української мови у вищій школі. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, 2016. IV (44), Issue: 92. С. 21–25.
18. Донченко Т. Власне методичні принципи навчання української мови. *Українська мова і література в школі*. 2004. № 2. С. 2–4.
19. Донченко Т. Інтеграція системно-описового, функціонально-стилістичного і комунікативно-діяльнісного підходів до вивчення української мови. *Українська мова і література в школі*. 2005. № 2. С. 5–11.
20. Дороз В. Ф. Методика викладання української мови у вищій школі: навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 176 с.
21. Дроздова І. П. Університетська освіта: навч. посібник. Харків, 2013. 212 с.
22. Дружененко Р. Дидактичні основи комунікативно-прагматичної компетентності майбутнього вчителя української мови і літератури. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки: зб. наук. праць*. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2016. № 3 (54), вересень. С. 205–211.
23. Дружененко Р. С. Особливості роботи студентів-філологів над лінгвістичним аналізом етнотексту: семантичний і прагматичний аспекти. *Педагогічний процес: теорія і практика*, 2013. С. 44–51.
24. Дубасенюк О. А. Професійна підготовка майбутніх педагогів у контексті інтегративного підходу. *«Інтеграція системи безперервної освіти України в європейській освітній простір: стан, проблеми, перспективи»*: матер. Міжнародної науково-практичної конференції Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. Вип. 468. Педагогіка і психологія. С.143–153.
25. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
26. Захлюпана Н. М., Кочан І. М. Словник-довідник з методики викладання української мови. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. 250 с.
27. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентного подхода в образовании. Авторская версия. М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. 42 с.
28. Златів Л. М. Комп'ютерна лінгводидактика у викладанні мовознавчих дисциплін для студентів-філологів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія : Психологія і педагогіка. 2014. Вип. 29. С. 116-120.
29. Златів Л. М. Організація самостійної роботи студентів-філологів на заняттях із мовознавчих дисциплін в умовах кредитно-трансферної системи навчання. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологічна. 2012. Вип. 31. С. 171–174.

30. Зязюн І. А. Філософія поступу і прогнозу освітньої системи. Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи: монографія. К.; Глухів: РВВ ГДПУ, 2005. С. 8–10.
31. Зязюн І. Філософія педагогічної якості в системі неперервної освіти. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/853/1/05ziasno.pdf>.
32. Караман С. Сучасні підходи до лінгводидактичної підготовки майбутнього вчителя-словесника. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2296/1/>
33. Караман С. Упровадження педагогічних інновацій у теорію і практику професійної підготовки вчителя-словесника. URL: <http://publications.lnu>.
34. Князян М. О. Самостійно-дослідницька робота як засіб підготовки студентів до розв'язання проблемних ситуацій у професійній діяльності. URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:jXzSW3-VVpgJ:www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe.
35. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи; Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. К.: «К.І.С.», 2004. 112 с.
36. Копусь О. А. Теоретичні засади формування фахової лінгводидактичної компетентності майбутніх магістрів-філологів у вищому навчальному закладі: монографія. Одеса: Видавництво ТОВ Лерадрук, 2012. 429 с.
37. Копусь О. Організація науково-дослідницької діяльності студентів у професійній підготовці майбутніх учителів української мови і літератури. Українська мова і література в школах України. 2015. № 3. С. 10–12.
38. Корицька Г., Подлесна І. Реалізація проблемно-пошукової, дослідницької діяльності учнів засобами веб-квест технології. *Українська мова і література в школах України*. 2016. № 11. С. 3–7.
39. Крищук В. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури: компетентнісний підхід. URL: <http://scienceandeducation.pdpu>.
40. Кулик О. Пріоритетність текстоцентричного підходу до навчання української мови в загальноосвітній школі. Теоретична і дидактична філологія. Переяслав-Хмельницький: ФОП О. М. Лукашевич, 2013. Випуск 15. С. 38–48
41. Кухаренко В. М. Системний підхід до змішаного навчання. Інформаційні технології в освіті. 2015. № 24. С. 53–67.
42. Кучеренко І. А., Мамчур Л. І. Українська мова: шляхи розвитку професійної мовнокомунікативної компетентності: навч. посіб. для студ. Умань: Софія, 2010. 139 с.
43. Кучерук О. Методи навчання в системі понять сучасної лінгводидактика. *Українська мова і література в школі*. 2013. № 3. С. 10–14.
44. Лузан Л. Характеристика та особливості професійної компетентності вчителів-словесників. *Українська мова і література в школі*. 2014. № 8. С. 54–57.
45. Лукач С. П. Бесіди на уроках мови: посібник для вчителя. К.: Рад. шк., 1990. 112 с.
46. Малихін О. В. Ієрархія компетентностей сучасного педагога. *1025-річчя історії освіти в Україні: традиції, сучасність та перспективи*: матеріали Міжнародної наук. конф. К.: Київський університет ім. Б. Грінченка, 2014. с. 65–75.
47. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних закладів: теоретико-методологічний аспект: монографія. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2009. 307 с.
48. Мацько Л. І. Українська мова в освітньому просторі: навч. посіб. для студ.-філол. освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр». К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 607 с.
49. Мельничайко В. Я., Пентилюк М. І., Рожило Л. П. Удосконалення змісту і методів навчання української мови. К.: Рад. школа. 1982. 216 с.
50. Методика навчання української мови в ДВНЗ та середніх освітніх закладах. Кредитно-модульний курс: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. О. І. Потапенка. К.: Міленіум, 2006. 332 с.

51. Нагрибельна І. Самостійна робота в системі підготовки майбутніх учителів початкових класів до навчання української мови: монографія. Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», 2016. 310 с.
52. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення: 22.06.2018).
53. Нікітіна А. В. Інформаційні технології в методичній підготовці майбутнього вчителя словесника. URL: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/>
54. Нікітіна А. В. Комп'ютерні засоби створення лінгводидактичного архіву майбутнього вчителя-словесника. URL: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/>
55. Нікітіна А. В. Педагогічний дискурс вчителя-словесника: монографія. К.: Ленвіт, 2013. 338 с.
56. Овсієнко Л. М. Проблеми реалізації компетентнісного навчання в процесі підготовки майбутніх учителів-словесників. *Збірник наукових праць. Педагогічні науки*. Херсон: Видавництво ХДУ, 2011. Випуск 61. С. 281–286.
57. Овсієнко Л. Проблеми впровадження компетентнісного підходу в процес підготовки майбутніх педагогічних кадрів. *Українська мова і література в школі*. 2011. № 6. С. 46–48.
58. Олексенко В. П. Самостійна робота студентів як складова професійної підготовки майбутнього фахівця-філолога. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/>
59. Омельчук С. Підхід до навчання як базова категорія сучасної лінгводидактичної науки. *Українська мова і література в школі*, 2013. № 2. С. 2–7
60. Остапенко Н. Лінгводидактичні компетентності як основа професійно-педагогічної діяльності майбутніх учителів-філологів. *Українська мова і література в школі*. 2006. № 4. С. 44–48.
61. Остапенко Н. М. Теорія і практика формування лінгводидактичних компетентностей у студентів філологічних факультетів ВНЗ: монографія. Черкаси: вид. Чабаненко Ю. 2008. 330 с.
62. П'ятакова Г. Формування професійної компетентності магістра-філолога в умовах освітніх змін. *Вісник Львівського університету. Сер.: Педагогічна*. 2009. Вип. 25, Ч. 3. С. 151–160.
63. Пентилюк М. І. Інтегративний характер професійної підготовки майбутнього вчителя-словесника. *Педагогічні науки: зб. Наук. пр.* Херсон: ХДУ, 2011. Вип. LVIII. Частина 2. С. 287–292.
64. Пентилюк М. І. Когнітивно-комунікативна модель удосконалення професійної культуромовної компетентності студентів філологічного профілю. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. Острог: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2013. Вип. 40. С. 157–162.
65. Пентилюк М. І. Культуромовний аспект підготовки майбутнього вчителя-філолога в білінгвальному середовищі. *Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики: зб. статей*. К.: Ленвіт, 2011. С. 201–225.
66. Пентилюк М. Компетентнісний підхід до формування мовної особистості в євроінтеграційному контексті. *Українська мова і література в школі*. 2010. № 2. С. 3–5.
67. Пентилюк М., Горошкіна О., Нікітіна А. Концепція когнітивної методики навчання української мови. *Дивослово*. 2004. № 8. С. 5–9.
68. Попович А. Достилістична підготовка майбутніх учителів української мови і літератури у вищій школі. URL: <http://nvd.luguniv>.
69. Родигіна І. В. Компетентнісно орієнтований підхід до навчання. Х.: Вид. група «Основа», 2008. 112 с.
70. Рускуліс Л. Базові складові теоретико-методичної підготовки майбутнього вчителя української мови. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / гол. ред.: М. Т. Мартинюк*. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. Вип. 2. С. 307–315.

71. Рускуліс Л. В. Лекція за способом викладу навчального матеріалу в системі підготовки майбутнього вчителя української мови. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*. Серія: Педагогічні науки: наук. видання / гол. ред. Носко М. О. Ніжин: ТОВ «Видавництво «Десна Поліграф», 2016. Вип. 140. С. 263–268.
72. Рускуліс Л. В. Формування фахових компетентностей майбутніх учителів української мови. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки»* / за заг. ред. проф. Є. І. Коваленко. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2016. № 4. С. 136–141.
73. Рускуліс Л. Види навчально- та науково-дослідницької діяльності майбутнього вчителя української мови та шляхи їх упровадження в навчальний процес. *Актуальні проблеми лінгводидактики: реалії та перспективи*: матеріали Всеукр. науково-практ. конфер. (Херсон, 2016). Херсон: ХДУ, 2016. С. 138–141. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/4786>.
74. Рускуліс Л. Електронний підручник як ефективна інформаційна технологія у процесі підготовки майбутнього вчителя української мови. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. пр. / редкол.: І. А. Зязюн (голова) та ін. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2014. Вип. 38. С. 431–434.
75. Рускуліс Л. Закономірності навчання мови в методичній системі формування предметних компетентностей майбутніх учителів української мови. *П'яті Волошинські читання «Творча майстерність Ніли Волошиної у перспекції філологічного простору Нової української школи»*: тези допов. Усеукраїнської науково-практ. конфер. Миколаїв: МОППО, 2017. С. 121–124.
76. Рускуліс Л. Компетентнісний підхід до формування мовної особистості майбутнього вчителя української мови. *Проблеми сучасної педагогічної освіти: Серія: Педагогіка і психологія: зб. статей*. Ялта: РВВ КГУ, 2012. Вип. 36. Ч. 1. С. 10–17.
77. Рускуліс Л. Методологічна сутність категорії «лінгвістична компетентність» у сучасному освітньому просторі. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Педагогічні науки: зб. наук. праць / за ред. проф. Тетяни Степанової. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2018. № 1 (60), лютий. С. 228–232.
78. Рускуліс Л. Особливості організації дослідницької діяльності майбутніх учителів української мови. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Педагогічні науки: зб. наук. праць / за ред. проф. Тетяни Степанової. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2016. Вип. 2 (53), травень. С. 154–159.
79. Рускуліс Л. Особливості організації й проведення педагогічної та виробничої практик. *Наукові дослідження в XXI столітті: теорія і практика (SRTP 2016)*: матеріали I Міжнар. науково-практ. конфер. Тернопіль, 2016. С. 71–72.
80. Рускуліс Л. Теоретичні засади організації практичних форм роботи у вишах в системі лінгводидактичної підготовки майбутніх учителів української мови. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка* (Педагогічні науки): зб. наук. праць. Луганськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2011. № 15 (226), серпень. Ч. I. С. 130–138.
81. Рускуліс Л. Формування предметних компетентностей із дисциплін лінгвістичного циклу під час проходження педагогічної практики майбутніми вчителями української мови. *Молодий вчений: «Молодий вчений»*: наук. журнал. Херсон: ТОВ «Видавничий дім «Гельветика», 2017. № 4. 1 (44. 1) квітень. С. 45–48.
82. Савченко О. Компетентнісний підхід у сучасній вищій школі. *е-Журнал Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку*. 2010. Вип. 3. URL: http://www.intellect-invest.org.ua/ukr/pedagog_editions_e_magazine_pedagogical_science_vypuski_n3_2010_st_16/.

83. Савченко Л. О. Використання мультимедійних засобів навчання в підготовці майбутніх учителів технологій. *Підготовка фахівців інженерно-педагогічних спеціальностей: досвід, проблеми, перспективи*: наук.-практ. семінар (м. Тернопіль, 18 квітня 2013 р.). Тернопіль, 2013. С. 93–96.
84. Семенов О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури: монографія. Суми: ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. 404 с.
85. Семенов О. Професійна спрямованість навчально-наукових практик на філологічному факультеті педуніверситету. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*: зб. наук. праць Уманського державного педагогічного ун-ту ім. Павла Тичини / редкол.: Н. С. Побірченко (гол. ред.) та ін. К.: Наук. світ, 2004. Вип. 8. С. 55–61.
86. Семенов О. Ціннісні пріоритети фахової практики у вищій школі. *Українська мова і література в школі*. 2005. № 5. С. 35–38.
87. Семенов О. М. Організація науково-дослідної роботи студентів філологічних факультетів педагогічних університетів. Київ-Глухів: ІППП ІПН України, ГДПУ, 2002. 96 с.
88. Семенов О. М., Базиль Л. О., Дятленко Т. І. Практика в системі фахової освіти вчителя-словесника: навч. посіб. К.: Фенікс, 2008. 288 с.
89. Семенов О. М., Базиль Л. О., Дятленко Т. І. Фахова практика вчителя-словесника: навч. посіб. Луганськ: Ноулідж, 2011. 496 с.
90. Семенов О. М., Земка О. І. Формування дослідницьких умінь у майбутніх учителів-словесників: теорія і практика: монографія. Суми: Ніко, 2014. 254 с.
91. Симоненко Т. В. Теорія і практика формування професійної мовно-комунікативної компетенції студентів філологічних факультетів: монографія. Черкаси, 2006. 371 с.
92. Словник-довідник з української лінгводидакти: навч. посіб. / кол. авторів за ред. М. І. Пентиліук. К.: Ленвіт, 2015. 320 с.
93. Стефаненко П. Дистанційне навчання у вищій школі: монографія. Донецьк: ДонНТУ, 2002. 400 с.
94. Трифонова О. С. Домінанти визначення сутності понять «компетенція» і «компетентність». URL: <http://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2010/8>
95. Хом'як І. Мовленнєва компетентність викладача вищої школи. *Дивослово*. 2014. № 1. С. 13–18
96. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированой парадигмы образования. *Народное образование*. 2003. № 2. С. 58–64.

12. Інформаційні ресурси

1. Рускуліс Л. Методика навчання фахових дисциплін у закладах вищої освіти (мова) у схемах, таблицях, рисунках та коментарях. Миколаїв: Іліон, 2021. 202 с. (10 екз.).
2. Рускуліс Л. Методична система формування лінгвістичної компетентності майбутніх учителів української мови у процесі вивчення мовознавчих дисциплін: монографія / за заг. ред. М. Пентиліук. Миколаїв: ФОП Швець В. М., 2018. 420 с. (10 екз.).
3. Рускуліс Л., Родіонова І. Наскрізна програма практик (для студентів спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) II (магістерського) рівня вищої освіти: навч.-метод. реком.. Миколаїв: СПД Румянцева, 2023. 120 с. (5 екз.).
4. Рускуліс Л. Курсова, кваліфікаційна робота з методики навчання української мови і літератури: навч.-метод. реком. Миколаїв: СПД Румянцева, 2024. 92 с. (5 екз.).